

דברי חזק
באמונה ובטחון ועוז
על פרשיות השבוע

ויאמר אליהו

h i i i i i i i i i i i i i i

מאת הרב אלי' מאיר סמיט שליט"א

ישיבת רבי חיים עוזר « 347-897-9968 \ 058-323-1459 »

בס"ד

אמונה ובטחון, הם היסוד להתקדש ולהזדכך בכל מדה נכונה, ואף לאהוב את חבירו גם כאשר הורע לו!!!

אעפ"כ נטהר, בזה ידע כי תורת לשונו הרע הוא זה, ולא מקרה הטבעי כחושבי מחשבות און וישמור פיו ולשונו", עכ"ל"ק.

יש להבין, מדוע דוקא במצורע מצינו שתהא תרופתו דוקא באופן כזה, של אמצעים הנוגדים בטבע את רפואתו, כדי שתבוא לו רפואתו שלא בדרך הטבע דוקא, וכי חסר אופני יסורים למיניהם, והלא בכל מיני יסורים קיים החשש שיטעה האדם לומר שיסוריו באו לו בדרך הטבע, ולא מצינו בשום אופן אחר של יסורים, שראתה התורה צורך מיוחד להמחיש למתייסר, שיסוריו באו עליו בהשגחה ולא בטבע, מלבד המצורע. ולמה אם כן זכה המצורע, ונתייחד בכך שיתלמד לראות בחוש שיסוריו באו עליו בהשגחה ולא במקרה.

« הסגרת הנגע נוגד לגמרי לרפואתו הטבעית!! »

ישנם בני אדם שנדמה להם, כי מידת הביטחון איננה אלא משנת חסידים ואנשי מעשה, ואילו ליתר המון העם זו אינה אלא מידת חסידות וחומרא יתירה. אולם בואו ונראה כמה גרוע הוא העדר הבטחון, וכמה השפעתו הרעה רבה על תחומים אחרים בחיים.

כשאדם אינו בוטח בה', הרי שהוא רץ כסוס וכפרד כל היום על פרנסתו, כועס נוקם ונוטר, מלא לבו בשנאת חנם ובשנאת הבריות, לשון הרע ורכילות בלתי נמנעים אצלו, כשחושב שעל ידם יבנה ויגדיל את מעמדו. כך שאפשר לומר שללא ביטחון שהוא פרי האמונה, הרי שהאמונה היא שורש יבש כערער בערבה, לפי שלא יתכן שיקרא האדם מאמין בה', ובעיקרי האמונה ולמעשה אינו מיישם את אמונתו.

וביותר יובן גריעות חוסר הביטחון, על פי דברי החזון איש (בספרו אמונה וביטחון), שכתב שהאמונה היא הלכה, והביטחון היא הלכה למעשה, הרי שהמאמין ללא ביטחון, הוא כלומד הלכות תפילין או שבת ולא מקיימם הלכה למעשה, כי הביטחון הוא היישום של האמונה.

אמנם עדיין יתכן והיא האדם מאמין בה', אלא שאמונתו איננה מספיק ברורה ומצוחצחת, עד כדי שיוכל לכבוש יצרי מבעט ונקימה ומלשון הרע ורכילות, ובפרט כשנדמה לו שבכך יתבסס מעמדו, אולם תורת המצורע, שנתנגע בנגע הצרעת שבו הרי היא למוציא שם רע, וכמו שדרשו זאת תהיה תורת המצורע, תורת המוציא שם רע, שהוא קשה מלשון הרע. ושיגיע האדם למצב של הוצאת שם רע, זוהי שחיתות שאינה באה כ"כ מהר, שהרי אחד שמוציא שם רע ומסוגל להעיז להוציא דיבה ושקר על חבירו מדברים שלא היו ולא נבראו, הלא אחד שכזה, נדמה לו שלשון הרע, שהוא על אמת כידוע, מצוה לדבר, ואחר שנעשה לו כהיתר, ואולי אף כמצוה, הגיע הוא למצב של הוצאת דיבה ושקר על חבירו.

אחד שכזה לא בסתם הלך והוציא דיבה, דמילא לשון הרע, עוד מדברים בני אדם מתוך שיעמום גם ללא תועלת, אולם להוציא דיבה על אדם, זהו מסתמא כדי להפיק תועלת ולהיבנות מכך, דוכי בשופטני עסקינן, להוציא דיבה רעה סתם על חבירו ללא כל תועלת, אלא ודאי כאמור עושה האדם כזאת למתחרה עמו בעסק או במעמד כדי להפילו. אם כן ירדה תורה לשורש הסיבה שהביאתו לכך, והוא כפירתו בהשגחה העליונה באופן ירוד ביותר, וכנאמר בפסוק תהילים אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשְׁנוֹ נְגַבֵּיר שְׁפָתֵינוּ אֲתָנוּ מִי

« איפה מצינו שהתורה הק' מחייבת את האדם לבייש את עצמו? »

כתיב בפרשה והצורע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרמים, וראשו יקנה פרוע, ועל שפם יעטה, וטמא טמא יקרא (ויקרא יג, מה). בספר ליקוטי אנשי שם מקשה, איך יצוה הכתוב לבזות המצורע את עצמו, והלא התורה חסה על כבוד הבריות (ב"ק ע"ט), וגדול כבוד הבריות שדוחה ל"ת שבתורה (ברכות י"ט), כמו שכתוב כי קבור תקברנו ביום ההוא (דברים כא, כג). ועד כדי כך החמירה התורה הק' על כבוד הבריות, עד שהגמ' בסנהדרין (מ"ז) אומרת, שיש לקבור גם את העץ וגם את התלוי עליו, כדי שלא יהא העץ למזכרת עוון, שלא יאמרו על עץ זה נתלה פלוני. וכן אמרו חז"ל (סנהדרין נ"ד) שיש להרוג את הבהמה הנרבעת, כדי לא להזכיר עוונו של החוטא. ואפילו על אתונו של בלעם איתא במדרש (מד"ר כ, י"ב) שהמיתה ה' אותה, כדי שלא יתבזה בלעם על שלא עמד בתוכחתה. וכמו כן אמרו חז"ל (בברכות ל"ד) חציף מאן דמפרש חטאיו. מכל זה אנו רואים, שהתורה חסה מאד שלא לבייש את האדם ולפרסם את חטאו, וא"כ איך כאן לא חסה התורה על המצורע, וציותהו לפרסם חטאיו ולהתבזות, עיי"ש מה שתיירץ.

הקושיא לכאורה קשה יותר, אם התורה חסה על כבודן של המתים כאמור, על אחת כמה וכמה על כבודן של החיים, ובכלל, הרי לא מצינו בכל התורה כולה שתצווה לאיש מישראל להתבזות בפועל מצד עצמו, דהיינו לצוותו שיקום ויבזה את עצמו בעצמו.

ועוד יש להבין, מה התועלת יש בזה שבגדיו יהיו פרומים וטמא טמא יקרא, ומדוע תהא תועלת לרפואת המצורע דוקא באופן כזה של בזיון. ועוד יש להבין, מדוע התייחסו חז"ל לעוון לשה"ר כחמור מעבודה זרה גילוי עריות ושפיכת דמים, וכאילו עבר על כל חמישה חומשי תורה.

« הסגרת הנגע נוגד לגמרי לרפואתו הטבעית!! »

והדברים יבוארו ע"פ דברי האור החיים הק' בתחילת פרשת מצורע, (ומקור הדברים מהקדמונים כפי שכן ציין בספר מאור ושמש), וזה לשונו: "להיות שהצרעת כפי טבע תכונתו תתהווה מעפשות וזיהום הגוף ותגבורת המרה אשר תתגבר באדם, ועושה רושם בבשרו, ודבר זה יסובבנו העצבון וצרת הלב ושמומן השכל, והרפואה המבעית לזה היא הרחקת העצבון, ועניינים המרחיבים לבו של אדם ומשמחים המה רפואתו".

"והנה בבוא נגע הצרעת על האדם, יכול האדם לומר, כי חולי טבעי הוא אשר יקרה להאדם, ובאמור לו כי הוא זה שבביל עוון לשון הרע, לא יאמין ולא יצדיק הדברים. לזה נתחכם אל עליון, וציוה שיסגר המצורע בדד ישב, ובגדיו יהיו פרומים, וראשו יהיה פרוע, ועל שפם יעטה, וטמא טמא יקרא, דברים שהם כפי הטבע נגדיים לרפואת מכת הנגע, ואדרבא יולידו הנגע מחדש. וכאשר יראה האדם שהגם שעשה דברים אלו שהם נגדיים, אע"פ כן, על ידי שהרהר בתשובה והתוודה חטאתו, כי בעונו אשר פשט לשונו, גילה הנגע את עינו, וישוב מחטאתו ויטהר לשונו, ויראה כי יהפך הנגע את עינו, בזה ידע ויוכיח הוכחה ברורה שלא בא לו הנגע אלא לצד שדיבר לשה"ר".

"והוא אומר זאת תהיה תורת המצורע (ויקרא י"ב, ב), תורת המוציא שם רע, והכרה הדבר ותוכחתו ביום טהרתו, שהגם שעשה דברים נגדיים לחוליו,

אָדוֹן לָנוּ (תהלים יב, ה), הרי שקישר הפסוק ענין הוצאת דיבה, שכן הפסוק שם מדבר בהוצאת דיבה למינות, מי אדון לנו, עד כדי שהביאתו לחשוב שבכך שיעליל על חבירו בהוצאת דיבה, יתבסס מעמדו ויעלה חינו שהוא מינות ממש.

בכדי לרפאות לאיש הזה את שורש חוליו שממנו הגיע לצרעת זו, שהלא היא חסרון בטחוןנו בה', שהיא הביאתו לחשוב כי בחורבן אחרים יבנה הוא, שזו מחשבת הכופר בהשגחה, מכך הרי הגיע למדריגה שפלה כזו להוציא שם רע על אחרים מדברים שהם שקר, וזה כאמור לאחר שכבר נדוש אצלו עוון לשון הרע החמור ונעשה לו כהיתר עד כדי הגיעו לשפלות נוראה כזו של הוצאת שם רע.

ולכך כדי לחזק בלבו את הביטחון בה', ראה הבורא בחכמתו, שלא תועיל שום תקנה, רק בכך שיחווה את האמונה על בשרו ממש. ולכך נצטווה לנהוג בדרכים אשר תתגבר בהם הצרעת לצרוע, והם העצבון רוח וצרת הלב וכו', כמבואר באור החיים לעיל, ומתוך כך שב ורפא לו, ואז יאמר בלבבו, הנה נתפאתי דוקא בדרך הנוגדת את הטבע, א"כ הרי אין עוד מלבדו, ואז ישוב לחזק בלבו הביטחון בה', ויבין שבהעדר בטחוןנו באלוקיו באתה עליו כל הצרה הזו.

ואז ילמד היטב גם כי הנהגת הקב"ה עם האדם מידה כנגד מידה, וכמובא בחז"ל כיון שהפריד אותו מצורע בין איש לרעהו ובין איש לאשתו בדד ישב, ויבין שרפואתו תלויה בתיקון עווננו מידה כנגד מידה, וכשיתקן חטאו בדרך תשובת המשקל רק אז ירפא, ולא בדרך הטבעי.

« איך יכולה התורה הק' לצוות על מצוה ואהבת לרעך כמוך?!?! »

לפי"ז יכולין להבין האיך צויתנו תורה, לא תיקום ולא תיטור, לא תשנא את אחיך בלבבך, ואהבת לרעך כמוך, כי תראה חמור שונאך, עזוב תעזוב עמו, ובכך, וכי מצוות כאלו קל לקיימן, והלא לא מדובר באדם טפש השונא לחבירו ללא סיבה, מדובר באדם שחבירו הרע לו, הזיק לו, ביזוהו, הלשין עליו, ועכ"ז מצווה עלינו התורה לא תשנא אחיך בלבבך. וכדוגמת יוסף הצדיק שמכרוהו אחיו, וכדוגמת דוד המלך שקללו שמעי בן גרא, ועפרו בעפר, ועכ"ז לא שלמו רעה למריע להם, ועל כיוצא בזה אמרה תורה, לא תיקום, והיאך אפשר לקיים מצוות אלו, האם בנקל, ואף לזה השומר שבת לומד תורה ומקיים כל מצוות שבין אדם למקום.

וכמו כן צוותה תורה, לא תחמוד, ולא תתאוה בית רעך שדהו חמורו וכל אשר לרעך, שנצטוינו בזה שלא להתאוות, להיות צרי עין זה בזה, ולהסיר הקנאה והתחרות מבינינו שהמה המדות הגרועות שמוציאות את האדם מן העולם. ובכך, וכי בנקל לקיים מדות טובות אלו, הלא האדם בטבעו חמדן, קנאי, צר עין, וכששומע שמחה וטובה שהגיעה לחברו, והוא צריך כמו כן לאותה שמחה וישועה, הלא האדם בטבעו מתחמץ בלבבו, ורבים אף תידד שנתם מעינם עד שירגעו מאש קנאתם וצרות עינם, וזה טבע באדם.

ושקר למי שאומר שאין בו מדות רעות הללו, כי מבלי עבודה על המדות לא יתכן שהאדם נקי ממדות אלו, שכן עיקר ביאת האדם לעולם הוא לשם תיקון מדותיו, כידוע מהגר"א **מווילנא**. והנה לך דבריו באיגרתו, "ועד יום מותו צריך האדם להתיסר, ולא בתעניות ובסיגופים, רק ברסן פיו ובתאוותו, וזהו התשובה, וזהו כל פרי העולם הבא, כמו שנאמר וְדָרַךְ חַיִּים תּוֹכַחֲת מוֹסֵר (משלי ו, כג), וזהו יותר מכל התעניות והסיגופים בעולם, וכל רגע ורגע שאדם חוסס פיו, זוכה בשבילו לאור הגנוז שאין מלאך ובריה יכולים לשער, ובזה יכופר לו כל עוון וניצול משאל תחתית, וכמו שנאמר שְׁמֹר פִּי (מאכילה ושיייה יתרה) וּלְשׁוֹנוֹ (מדברים בטלים), שְׁמֹר מַצְרוֹת נַפְשׁוֹ (משלי כא, כג)".

וכמו כן צויתנו התורה זהירות מלשון הרע, ומלבזות אדם, וכן מלגזול אדם ולהיות ישר בממונו מבלי להונות ולהטעות שום יהודי ואפילו גוי. והלא אדם חומד ממונו ביותר, והיאך יקיים זהירות בממונו חברו ועד קצה האחרון,

היתכן מבלי אמונה שלימה שאין אדם נוגע במוכן, וכיוצא, ועוד נצטוינו שלא לכעוס על זולתנו, ואף שהכעיס והרע לנו, ועוד נצטוינו להזהר מגאווה והתנשאות שאלו הלא הם מדות הסבוכים בנפש האדם, היתכנו מדות אלו ללא אמונה מוצקה בעיקרי האמונה.

מוכרחים אנו לומר, רק השלימות באמונה ובטחון, היא ורק היא, יש בידה להביא את האדם לידי המידות היקרות, שכן רק בכח האמונה יגבר איש על תאות הנקמה המתוקה מדבש (לשון המסילת ירשים), ולא ישנא לחבירו המרע לו. כי רק בכח האמונה והבטחון בה', שאין אדם נוגע במוכן לחבירו, יגבר איש להבין ולהשכיל שאין ביד אדם למעט מכבודו וממונו הנגזר עליו מן השמים.

ורק בכח האמונה יוכל האדם להשקט סערת רוחו משנאה, ולחיות כם הידיעה שה' אמר לו קלל, שכך אמר דוד על שמעי שקללו. וכן כמו שאמר יוסף הצדיק לאחיו, לא אָתֶם שָׁלַחְתֶּם אֹתִי הֵנָּה, כִּי הָאֱלֹקִים (בראשית מה, ח), וְאֲתֶם חָשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֱלֹקִים חָשַׁבָה לְטֹבָה וְגו' וְעַתָּה אֵל תִּירָאוּ אֲנֹכִי אֲכַלְלֶל אֲתֶכֶם וְאֵת טַפְכֶּם (שם נ, כ-כא), והכל מתוך האמונה הפשוטה שהבורא הוא זה שגלגל הכל לטובה.

זהו מה שכתוב לא תקם ולא תטר אֶת בְּנֵי עַמְךָ וְאֶהְבֶּת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ אֲנִי ה' (ויקרא יט, יח), ולכאורה מה הכוונה 'אני ה'', היאך יכולה התורה הק' לחייב את האדם שהרעו לו, מלנקום, ולא עוד אלא אף צריך לאהוב אותו כמוך. אלא התורה אומרת 'אני ה'', הקב"ה עשה לך את זה, הוא היה רק השליח, וממילא אתה יכול לאהב אותו.

"...היאך יכולה התורה

הק' לחייב את האדם

שהרעו לו, מלנקום,

ולא עוד אלא אף

צריך לאהוב אותו

כמוך. אלא התורה

אומרת 'אני ה',

הקב"ה עשה לך את

זה, הוא היה רק

השליח, וממילא אתה

יכול לאהב אותו..."

« איך יכולה התורה הק' לצוות על מצוה ואהבת לרעך כמוך?!?! »

בגמ' יומא (ט): אמרו שבבית ראשון רשעים היו אלא שתלו בטחונם בהקב"ה. וצריך להבין הכוונה, ומה המעלה בזה, ואיתא מהגר"א (בפירוש מגילת אסתר הנדפס באבן שלמה, בהערות ע"פ חור כרפס ותכלת) וז"ל: "והענין כי הראשונים היו צנועין בפנים, כמ"ש שתלו בטחונם במקום, ולא היה בהם שנאת חנם שהכל הוא בלב, ומעשיהם הרעים מבחוץ ע"ז ג"ע וכו', ואחרונים להיפך תורה ומע"ט וכו', אבל שנאת חנם היה בהם, ולכך אמרו, ראשונים שנתגלה עוונם נתגלה קיצם וכו'", עכ"ל".

ואיתא עוד מהגר"א (אבן שלמה אות ט) וז"ל: "כל העבירות והחטאים באים מחמדה, כמ"ש כי לא תחמוד כולל כל הדברות וכל התורה, והסתפקות שהוא ההיפוך הוא יסוד של כל התורה, והוא אמונה שלימה שלא לדאוג דאגת מחר. ומי שליבו טוב במידת הבטחון אע"פ עובר עבירות חמורות, הוא יותר טוב ממי שמחוסר בטחון, שע"ז בא לידי קנאה ושנאה, אע"פ שעוסק בתורה ובגמ"ח, שכל זה אינו אלא לעשות לו שם", עכ"ל".

ודברי הגר"א משלימין זה את זה, ותוכן דבריו הוא שבבית ראשון תלו בטחונם בהקב"ה, והכוונה שבפנימיותם היו טובים, כי הבטחון אין הכוונה כמו שמורגלים אצלינו שבעת צרה אומרים ה' יעזור וכו', אלא בטחון הוא אמונה שלימה, ואפילו אם הוא עובר עבירות, זהו רק בחיצוניות, והוא מתפתה לעצת יצה"ר, ואין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, אבל עצמותו טוב הוא. ולכן כתב הגר"א, שמי שליבו טוב במידת הבטחון, אפילו עובר עבירות חמורות הוא טוב יותר ממי שמחוסר בטחון, וזה היה המצב של בני בית ראשון.

אולם בבית שני היה שנאת חנם שהוא בלב, ויש קלקול בלב, ושורש שנאת חנם הוא שאין בטחון ואמונה שלימה, ומזה בא לידי קנאה ושנאה, וכל החטאים והעבירות באים מן החמדה, וזה גרע יותר מעבירות חמורות, כי הוא בפנימיות ועצמיות האדם. ואם פנימיותו מקולקל, נמצא שכל המצוות והתורה וגמ"ח שהוא עושה אינו אלא לעשות שם ופרסום, וזה קלקול עמוק הרבה יותר. ולכן באמת הביא חורבן עמוק יותר, ובבית ראשון שהקלקול היה בחיצוניות חרב רק התקרה, ובבית שני שהיה קלקול בפנימיות, חרב עד היסודות.